

UČEBNÉ OSNOVY

ISCED I. PRIMÁRNE VZDELÁVANIE – I. STUPEŇ ZŠ

TVORIVÁ DRAMATIKA

1. Charakteristika učebného predmetu

Tvorivá dramatika (TVD) je zážitkový predmet primárneho stupňa, ktorý sa vytvoril v rámci Školského vzdelávacieho programu: Moderná škola si cti tradície. Zaraďuje sa do vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra. Svojím obsahom najviac súvisí s prierezovými témami: Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj. Tvorivá dramatika je výchovný systém, ktorý sa zameriava na rozvoj osobnosti ako celku. Žiak, aktívne pracuje v navodenom a učiteľom riadenom zážitkovom procese, nielen poznáva, ale poznané aj uplatňuje, buduje si svoje postoje k svetu a životu, uvedomuje si seba a svoje miesto v spoločnosti, spoznáva zákonitosti života a pod., a to všetko v komunikácii so svojimi spolužiakmi a so sebou samým, no najúčinnšie v ponore do vlastného myšlienkového sveta. TVD prostredníctvom intenzívnych zážitkov rozvíja osobnosť žiaka. Zameriava sa na rozvíjanie citu a úcty k človeku, k miestu, v ktorom žije, k spoznávaniu kultúrneho dedičstva predkov. Bez tvorivosti by tvorivá dramatika nebola tvorivá. Tvorivosť predstavuje pocit autentickosti človeka, jeho čínorodosti, samostatnosti, ale produkuje aj city, túžby a ciele. Má však aj aspekty etické, estetické, filozofické, fyziologické, synergetické, historické a ďalšie. Tvorivosť dáva zmysel životu a odlišuje človeka od stroja. Je to spôsob sebarealizácie. Pre pedagogickú prax z toho vyplýva, že subjektom tvorivosti je učiteľ i žiak. Učiteľ – prvý profesionál, ktorý postrehne, podporí a ďalej rozvíja tvorivú aktivitu detí. Tvorivá dramatika umožňuje učiteľovi budovať kvalitný rozvíjajúci vzťah so žiakmi a žiakom umožňuje v nezáväznom a neohrozujúcom procese hry získavať životne dôležité kompetencie a kultivovať svoju osobnosť.

Kľúčové kompetencie

Prostredníctvom tvorivej dramatiky je možné efektívne rozvíjať kompetencie a to komunikačné kompetencie, kompetencie učiť sa učiť, kompetencie riešiť problémy, osobné, sociálne a občianske kompetencie, kompetencie vnímať, chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry.

2.Ciele učebného predmetu

Ciele tvorivej dramatiky sú dlhodobé a vyžadujú si systematickú pedagogickú prácu.

Hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť dieťaťa nielen ako jedinečnej, ale aj sociálnej bytosti t. j. obohacovanie psychických funkcií, schopností a získavanie zručností, ktoré sa dajú využívať okrem dramatických činností aj v iných oblastiach ľudskej aktivity.

- ❖ skupina cieľov vedie k rozvíjaniu socializácie dieťaťa, v oblasti sociálnych vzťahov, sociálnej komunikácii, respektíve porúch sociálnej adaptácie dieťaťa
- ❖ skupina cieľov smeruje k zoznamovaniu sa detí s dramatickým umením, s prípravou a produkciou predstavenia, ktoré obohacujú ich kultúrny život.
- ❖ Dôležitou súčasťou je utváranie vlastných postojov prostredníctvom tvorivých dramatických činností. Realizáciou jednotlivých dramatických aktivít vo vzájomnom prepojení s hudobnou, literárnou a pohybovou činnosťou rozvíja tvorivá dramatika emocionálnu inteligenciu a tvorivé myslenie. Rešpektuje pritom individuálne schopnosti záujmy a špecifiká

Žiaci:

- ❖ Upevňujú vlastnú identitu
- ❖ Upevňovať kladný vzťah k umeniu a kultúrnemu dedičstvu
- ❖ Orientujú sa v sebe, jasne a zreteľne formulujú svoje myšlienky a bez strachu prezentujú svoje názory
- ❖ Tvorivo riešia praktické problémy
- ❖ Uvedomujú si mravné dilemy, rešpektujú druhých ľudí a ich názory
- ❖ Podrobujú svoje názory aj názory iných kritike, a tým získavajú otvorenosť meniť svoje postoje a vyvíjať sa
- ❖ Rozvíjajú zmyslové vnímanie
- ❖ Rozvíjajú rytmus a improvizáciu
- ❖ Upevňujú si tradície ľudového folklóru z regiónu Kysúc
- ❖ Prispievajú k spoločenskému a kultúrnemu životu školy a obce
- ❖ Spolupracujú s druhými na spoločnom diele, dokážu doviest' toto dielo až do konca a sú schopní zaň nieš' zodpovednosť.

3. Výchovno-vzdelávacie stratégie

Špecifikom predmetu tvorivej dramatiky je to, že je organizovaný do podoby konkrétnych situácií, ktoré nesú v sebe prvok príbehovosti, zárodok konfliktu a potreby ho riešiť. Konkrétne situácie sú reprezentantmi určitej všeobecnej myšlienky či témy a žiaci ako aktívne subjekty v procese riadenom učiteľom ju objavujú, prežívajú, osvojujú si ju. Snahou učiteľa by malo byť, aby žiaci tému na základe vlastného alebo simulovaného (navodeného) zážitku či skúsenosti pochopili. Učiteľ by mal pred osvojovaním nového učiva žiakmi zisťovať, aké predstavy majú o novom učive.

- Vytvárať prepojenie tvorivej dramatiky a náukovo orientovaných predmetov
- Rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou priateľského dialógu. Tvorivá dramatika je pre žiakov predovšetkým hrou a zážitkovou aktivitou.

- Vychovať vnímavého a aktívneho jedinca, ktorý prostredníctvom jemu dostupných tvorivých aktivít smeruje k individuálne podmienenej slobodnej vkusovej orientácii
- Formovať mravné vzťahy k sebe, k prostrediu v škole i rodine, prehĺbovať kladný vzťah k umeniu a ku kultúre.
- Posilňovať, rozvíjať a usmerňovať prirodzené správanie detí a ich vlohy k hravosti, spontánnosti, ich schopnosti údivu a očarenia
- Viest' žiakov k uvedomeniu a rozlišovaniu mravných i estetických hodnôt, k otvorenosti a tvorivosti.

Prostriedky tvorivej dramatiky

Základným prostriedkom TVD je **dramatická hra a improvizácia**.

- ❖ **Dramatická hra je hra na niečo alebo na niekoho, kde sa všetci hrajú spoločne, ale každý hľadá vlastné riešenie.**
- ❖ **Improvizácia je konanie, činnosť, dej, tvorba, ktorá vzniká bez predbežnej konkrétnej prípravy, bez kompozičného plánu.** Vychádza z momentálnej myšlienky, inšpirácie, nálady, pocitu, teda dramatický dej a konanie vznikajú až v priebehu hrania. Je výsledkom osobného tvorivého výkonu improvizátora, ktorého treba považovať za autora tohto výtvoru. (Pedagogická encyklopédia dramatických umení Slovenska, 1989).

Ďalšie prostriedky tvorivej dramatiky sú:

sústredovacie a uvoľňovacie cvičenia zamerané na rozvoj predstavivosti, pohybové hry, hry s predmetom, základné rytmické hry, dychové, hlasové, rečové, zmyslové cvičenia, hry so slovom, kultúra pohybu, artikulačné cvičenia, hry zamerané na cítenie priestoru a rytmu, hry s bábkou, dramatické hry s bábkou, improvizácia, dramatizácia rozprávok, prehrávanie scénok, rolové hry, oboznámovanie detí s dramatickou tvorbou.

Formy a metódy práce:

V TVD je väčšina vedomostí získaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka.

J. Valenta (Metody a techniky dramatické výchovy, 2008) uvádza tieto metódy a techniky tvorivej dramatiky:

- metódy založené na princípe hrania rolí (metódy úplnej hry, pantomimicko-pohybové a verbálno-zvukové)

- metódy, ktoré nie sú založené na princípe hrania rolí, ktoré organizujú alebo podporujú hru v role (napr. dialógy, diskusie, tvorivé písanie, kreslenie, hlasové, dychové, zvukové cvičenia a iné)
- metódy komplementárne voči variantom metód založených na hraní rolí, môžu hranie rolí dopĺňať, pokiaľ je v hre prítomný pozorovateľ (napr. pozorovanie, počúvanie, dotýkanie),
- metódy pomocné a doplnkové, ktoré nie sú založené na princípe hrania rolí a nie sú pre dramatikum nevyhnutné (napr. hry tvorivé, vizualizačné, relaxačné, hry sociálneho výcviku a iné).

Dosahovanie cieľov a obsahu predmetu tvorivá dramatika sa realizuje najmä prostredníctvom **zážitkových metód**. Učiteľ pritom využíva **rôzne metódy a techniky** (hru, hranie rolí, scénok, dramtizáciu, improvizáciu). Aktivity sú len prostriedkom umožňujúcim **sebareflexiu**, ktorá je súčasťou každej vyučovacej hodiny. Základom výchovno-vzdelávacieho procesu TVD je **zážitkové učenie**.

Učebné osnovy	
Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Predmet	Tvorivá dramatika
Ročník	Prvý
Časová dotácia	ŠkVP: 1 h / týždenne, 33 h / ročne

4 . Obsah učiva v 1. ročníku

Tematické celky a časová dotácia :

1. Kolektív a predpoklady pre jeho fungovanie 4 hod.
2. Zmyslové vnímanie 3 hod.
3. Rytmické čítanie 6 hod.
4. Cesta od hry k tvorivosti..... 10 hod.
5. Dramatická tvorivosť 10 hod.

5. Vzdelávacie štandardy

Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezová téma
<p><u>1. Kolektív a predpoklady pre jeho fungovanie – 4. hod.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • základy sebazpoznania, objavovanie vlastnej identity • nadväzovanie a prehĺbovanie kontaktov, vzájomná dôvera v skupine • partnerská a skupinová spolupráca • spoločná formulácia základných pravidiel pre úspešné fungovanie kolektívu pravidiel • interaktívne hry • základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia 	<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyjadriť (popísať) vzťah k sebe samému • pomenovať svoje pozitívne a negatívne vlastnosti • vyjadriť (popísať) vzťah k druhým • načúvať druhým, hľadať zdvorilé formy rozhovoru • podieľa na vytváraní priateľského kolektívu na základe vzájomného poznávania • spolupodieľať sa na formulácii základných pravidiel chovania v triede • svojím konaním sa snažiť dodržiavať dohodnuté pravidlá • pracovať s pravidlami hry, • reagovať na základné pojmy 	<p>OSR – spoznávam sám seba, svoje dobré i slabé stránky, rešpektujem názory, potreby a práva ostatných</p> <p>OŽZ</p> <p>MUV</p> <p>MEV</p> <p>ČIG</p> <p>TPPZ</p> <p>OSR - Ľudské práva Práva dieťaťa – vážim si všetky svoje práva, rešpektujem práva ostatných</p>
<p><u>2. Zmyslové vnímanie – 3. hod.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sluch • Hry na zvuky. Počúvanie zvukov. Zvuky príjemné a nepríjemné • Interaktívne hry a detská hra: Slepá baba 	<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvárať zvuky. • rozlišovať zvuky, určiť zvuky rôznych predmetov. (ukľudňujúce, bolestné, 	<p>OSR - rešpektujem názory, potreby a práva ostatných</p> <p>OŽZ TPZ ČIG</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <u>Zrak, hmat</u> • Naviazať kontakt s druhými, zamerať sa na prekonanie ostychu pri pohľade z očí do očí, z oslovenia a z fyzického dotyku • <u>Naše zmysly</u> • Rozvoj zmyslového vnímania, rozvoj citlivosti zraku, sluchu, hmatu a vône. • Vnímanie vnútorne - hmatové, teda popri objavovaní sveta objavovanie seba - koncentrácia • základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, reflexia 	<p>hrôzostrašné, radostné).</p> <ul style="list-style-type: none"> • hrať sa hry , ktoré vyžadujú pomoc a dôveru druhého. Slepá baba a pod. • dokáže sa orientovať podľa sluchu v priestore. • komunikovať bez výsmechu. • rozoznávať predmety • hmatom so zviazanými očami a vie ich popísať. • napodobňovať zvuky prírody rôznymi predmetmi. • popísať vône rôznych predmetov, vecí a pod. • popri objavovaní sveta objavovať seba • reagovať na základné pojmy 	<p>Humanizmus – rozmýšľam o rovnosti všetkých ľudí vzhľadom na národnosť, rasu kultúru alebo hendikep, Objavujem seba</p>
<p><u>3. Rytmické cítenie – 6 hod.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Rytmické cvičenia</u> • Sprítomniť harmóniu a rovnováhu medzi deťmi, spojenie rytmického pohybu a rytmickej reči, zmena dynamiky v pohybe a reči. • Vyčítanky, rečovanky, vytlieskavanie, hra na telo, detské piesne • <u>Pohybové a rytmické cvičenia</u> • Rozvíjať rytmickú fantáziu a výrazové varianty koordinácia pohybu so spevom • Hudobno-pohybové hry • Tanečno pohybové hry so spevom: • Medved'ku,daj labku • Základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, 	<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostatne vytlieskať daný text, spojiť rytmus tela a reči s hudbou • vie udržať tempo a rytmus, používať jednoduché rytmické riekanky a vyčítanky • osvojiť si jasnú funkciu pohybu – krok, chôdza, poklus, beh, poskok, výskok. • spojiť rytmus tela a reči s hudbou • pracovať s pravidlami hry, reagovať na základné pojmy 	<p>OSR – rozprávam o význame piesne, zamýšľam sa pri akej príležitosti vznikla, ako na mňa pôsobí</p> <p>OŽŽ</p> <p>MDV OŽŽ</p> <p>MUV</p> <p>MEV</p> <p>ENV</p> <p>RLK</p>

<p>reflexia</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Hudobná improvizácia</u> • Tlieskanie do taktu • Tlieskanie do rytmu hudby • Pri hudobnej improvizácii hráči melódiu sprevádzajú tleskaním, bubienkom a inými nástrojmi z Orffovho inštrumentária. • Improvizovaná pieseň sa sprevádza rytmickým pohybom a tancom. • <u>Tanečná improvizácia</u> • Pri tanečnej improvizácii hráči melódiu koordinujú s rytmickým pohybom a tancom. • Kultúra pohybu a slova, schopnosť reagovať na rôzne situácie, učiť sa citlivo vnímať reakcie druhých i seba samého • spojenie rytmického pohybu a rytmickej reči, zmena dynamiky v pohybe a reči. • <u>Piesne z regiónu Kysúc</u> <p><i>Keď som bol maličký pacholíček, Mala som milého, , Ženilo sa motovidlo</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pohybová kultúra, rytmus tempo dynamika, výraz ,melódia, tanečný prvok Koordinácia pohybu s hudbou • Tanečno pohybové hry so spevom, hudobno-pohybové hry <i>Štyri kroky, Maličká som, Pásla ovečky, Šijeme vrecia....</i> • základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, reflexia <p>..</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tleskať do taktu • tleskať do rytmu hudby • improvizovanú pieseň sprevádzať rytmickým pohybom • orientovať sa v priestore, pohybom vyjadrovať pocity. • pracovať s pravidlami hry, reagovať na základné pojmy • Improvizovanú pieseň sprevádzať rytmickým pohybom a tancom; • koordinovať pohyb so spevom • dokáže vykonávať tanečné kroky vzájomne aj s vytleskávaním, vydupávaním a udávaním rytmu na rytmickom nástroji • kultivovane sa pohybovať na základe hudby a správne držať svoje telo. • improvizovať aspoň dve hudobno-pohybové hry • improvizovať aspoň jeden ľudový tanček • reagovať na základné pojmy 	<p>MUV</p> <p>MEV</p> <p>OŽZ</p> <p>MDV</p> <p>ENV</p> <p>RLK</p> <p>MDV</p> <p>OSR TPPZ</p> <p>OŽZ</p>
---	--	---

<p><u>4. Cesta od hry k tvorivosti -10 hod.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Vianoce</u> • Žiak sa pomocou počutého krátkeho vianočného príbehu vcíti do určitej situácie alebo úlohy. <p><u>Interaktívne hry</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Pohyb a pantomíma</u> • Rytmické kruhové hry, hry s pohybom a telom – napríklad hra Rásť z niečoho a stávať sa niekým iným, činnosť s imaginárnou rekvizitou • <u>Pohybová improvizácia</u> • Pohyb vo dvojici – chôdza, beh, rôzne pohyby – vždy podľa jedného z hráčov (podobne ako pri hre na zrkadlo alebo tiene), vzájomné preťahovanie rukami, fyzická podpora • <u>Ľudové umenie</u> • <u>Ľudová slovesnosť</u> • Rozvíjanie slovnej zásoby, jasnej artikulácie, začiatky reči, detský folklór • Ako to bolo kedysi.... Čítanie z ľudovej tvorby, oboznamovanie sa s rôznymi druhmi ľudovej tvorby • Kolektívny nácvik textu- obsah sa rozohráva v priestore- improvizácia textu. Práca metódou dramatickej hry- spojenie rytmu a slova • vyzývanka • ,prekáranka, prihováranka, • hádanka, vyvolávanka, rýmovačka • vyčítanka, rečňovanka • detské vyčítanky, rečňovanky • hádanky • ľudové hry • rozprávka <p><i>Hry: Zlaté prasa, Na remeselníkov, Kolo,</i></p>	<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vcítiť sa do určitej situácie alebo úlohy, zahrať určenú rolu. • ovládať základné pravidlá jednotlivých hier • spolupracovať s ostatnými deťmi pri hre • hry s pohybom a telom – napríklad rásť z niečoho a stávať sa niekým iným, činnosť s imaginárnou rekvizitou. • pohyb vo dvojici – chôdza, beh, rôzne pohyby – vždy podľa jedného z hráčov • spolupracovať v skupine • spojiť rytmus so slovom • počúvať • klásť otázky • dokončiť záver rozprávky • reagovať na základné pojmy • ovládať krátke útvary ľudovej slovesnosti • ovláda ľudovú hru 	<p>RLK OSR – rozmýšľam o Vianociach OSR – porovnávam hodnoty</p> <p>Humanizmus – rozmýšľam o rovnosti všetkých ľudí Ľudské práva ENV</p> <p>TPPZ MEV</p> <p>OSR RLK OSR – rozmýšľam o živote ľudí v minulosti, o ľudovom odeve detí v minulosti</p> <p>OSR – porovnávam hodnoty a prírodu kedysi a dnes ČIG</p> <p>MDV</p> <p>ENV</p> <p>RLK</p> <p>ČIG OZŽ</p>
---	---	---

<p><i>kolo..., Zlatá brána, My sme sestry veselé..., Mal Adam sedem synov, Keď pôjdem do sveta, Húsky, húsky, pod' te domov</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Etudy s vymýšľaním zvratu deja, prekvapenia</u> • Kráčam po blate, v snehu, v bahne, proti vetru, po lúke plnej kvetov • som snehuliak, čokoláda, nafukovacia figúrka (zväčšujem sa, prasknem) • <u>Etudy na vyjadrenie citov</u> • radosť (tlieskanie, poskakovanie, pospevovanie melódií, hlučný smiech...) • smútok (posmrkávanie, utieranie slz...) • strach (spomalený pohyb) • <u>Výchovné etudy</u> • stretnutie so známymi otec: matka, učiteľ, vychovávateľ, priateľ... • ospravedlňujem sa za neprimerané správanie • pomáham slabšiemu • cestujem, je plný autobus • zabľúdil som • chcem urobiť niečo dobré • Interaktívne hry, • základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovať s pravidlami hry, reagovať na základné pojmy • pohybom tela a emóciami vyjadriť radosť smútok, strach • pracovať s pravidlami hry, reagovať na základné pojmy • pohybom tela a emóciami vyjadriť radosť smútok, strach • vyjadriť pozdrav, ospravedlnenie • uvoľniť miesto v autobuse • predstaviť sa • požiadať o pomoc • pracovať s pravidlami hry, reagovať na základné pojmy 	<p>ENV</p> <p>OSR – viem vyjadriť city</p> <p>ENV</p> <p>OSR - prevzatie zodpovednosti za svoje konanie MUV</p> <p>MEV FIG</p>
<p><u>5.Dramatická tvorivosť - 10 hod.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Improvizácia rozprávky</u> • Rozprávka, preskúmať prostredie rozprávky, pomocou improvizácií rozvíjať predstavivosť a fantáziu, dokončiť záver rozprávky, spolupráca v skupine 	<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vcítiť sa do postáv, uvedomiť si, čo je v rozprávke vymyslené • dokončiť záver rozprávky • pokúsi sa zahrať určené 	<p>ČIG</p> <p>MDV</p> <p>MUV</p> <p>RLK</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <u>Rolová hra</u> • Práca s detskou knihou. pomocou improvizácie rozvíjať predstavivosť a fantáziu. spolupráca v skupine • hra na otca a matku, hrá na lekára, kráľa, predavača, psa, na auto, vlak, spevák, Indián, kráľovná, princeznu • <u>Tvorivé vyrábanie bábok</u> • Rozvíjanie výtvarných a pracovných zručností • Bábky z korkových zátok, pingpongových loptičiek, z papierových valčekov, varechové bábky, rukavičkové bábky. Krátka improvizácia - oživovanie predmetov. • <u>Pohybové etudy s bábkou</u> • chôdza bábky v rytme (s hudobným podfarbením), hra - vykonávanie povelov (pochodom chod, čelom vzad, zastaviť stáť atď.), tanec s bábkou • <u>Bábková hra</u> • Práca s detskou knihou. Rozprávky, veršovačky, umelé krátke texty pre deti, pomocou improvizácie rozvíjať predstavivosť a fantáziu, spolupráca v skupine, základné pojmy 	<p>role, vyjadriť pohybom, ukazovaním s konkrétnym predmetom, využíva pohyb na vyjadrenie pocitov</p> <ul style="list-style-type: none"> • preberať na seba inú rolu, než je mu vlastná, učí sa v nich vyjadrovať svoje myšlienky a prania. • vymyslieť začiatok alebo ho dokončiť • vyrobiť bábku z jednoduchého materiálu. • krátko improvizovať – oživiť bábku, predmet • pokúsi sa zahrať určené role, vyjadriť pohybom • ukazovaním s konkrétnym predmetom, využívať pohyb na vyjadrenie pocitov • zahrať určené role, vie ich vyjadriť pohybom, ukazovaním s konkrétnym predmetom. • využívať pohyb a rekvizitu na vyjadrenie pocitov. • využívať pohyb a rekvizitu na vyjadrenie pocitov. 	<p>OSR – viem odpovedať na otázku v čom som dobrý</p> <p>TPPZ</p> <p>ČIG</p> <p>MDV</p> <p>MUV</p> <p>FIG</p> <p>OSR - viem niekoho obdarovať</p> <p>OZŽ</p> <p>MDV</p> <p>MUV</p> <p>RLK</p> <p>ČIG</p> <p>FIG</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • bábka niečo prezerá, počúva (striehne) • hnevá sa, nedôverčivo skúma vec, • nesie ťažké bremeno, pracuje s radosťou, s nechutťou, chce utajiť svoju činnosť, nakupuje • základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia <p><u>Dramatizácia vybraných textov</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Práca s detskou knihou. • Rozprávky, veršovačky, umelé krátke texty pre deti • Pomocou improvizácie rozvíjať predstavivosť a fantáziu. spolupráca v skupine 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovať s pravidlami hry, • reagovať na základné pojmy <p><u>využívať svoju tvorivosť, improvizáciu, živé obrazy na spracovanie témy – hranie rol.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjať primeranú jazykovú, hudobnú a pohybovú kultúru • vnímať vybraný text ako tvorivú hru zapamätať si a zahrať repliky • dokáže spolupracovať v skupine vo dvojici, komunikovať, riešiť zadanú tému. • vytvoriť jednoduché dramatické spracovanie rozprávky • Vie diskutovať o tom, čo sa stalo, prečo sa to stalo, povedať si, ako danú situáciu vnímal, ako sa cítil, o čom premýšľal, čo sa dozvedel o sebe, o druhých, o téme. <p><u>Zúčastniť sa aktívnej činnosti, prezentovať sa na verejnosti.</u></p>	<p>OSR – viem odpovedať na otázku v čom som dobrý</p> <p>RLK</p> <p>ČIG</p> <p>TPPZ</p> <p>OSR – viem, čo dokážem</p>
<p>Legenda:</p>		

ENV - ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

OŽZ - OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

MDV - MEDIÁLNA VÝCHOVA

MUV - MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

OSR - OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

TPPZ - TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

RLK - REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

ČIG - ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ

FIG - FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

6. Zásady hodnotenia v predmete

Hodnotenie tvorivej dramatiky je špecifické, pretože musí zohľadniť špecifický prínos tvorivej dramatiky k vzdelanostnému rastu a formovaniu osobnosti žiaka.

Dôležitá je motivačná funkcia hodnotenia, a to najmä pri menej tvorivých žiakoch. Preto učiteľ musí brať ohľad na predpoklady, ambície, vkus a predchádzajúce výkony žiaka, teda brať do úvahy aj komparačnú funkciu hodnotenia, správne odhadnúť pomer *danosti, snahy a záujmu o predmet a až potom úroveň dramatických* činností a vedomostí. Teda aktuálny výkon žiaka hodnotíme vzhľadom na jeho možnosti. Hodnotenie TVD vyžaduje osobný, diferencovaný prístup učiteľa k žiakovi.

Forma hodnotenia:

- ťažiskovou formou hodnotenia je slovné hodnotenie výkonu na základe pozorovania na vyučovacej hodine,
- hodnotenie známku. Nie je nutné známkovať každý výkon žiaka.

Kritériá hodnotenia sú vypracované podľa Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základných škôl a ŠkVP na školský rok **2017/2018**. Vo výchovno-vzdelávacom procese a na konci klasifikačného obdobia je žiak hodnotený známku. Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov získava učiteľ týmito metódami, formami a prostriedkami:

- + diagnostické pozorovanie žiaka
- + sústavné sledovanie výkonu žiaka
- + rôzne druhy skúšok (ústne, grafické, praktické, pohybové)

Vo výchovno-vzdelávacom procese a na konci klasifikačného obdobia je žiak hodnotený známku

Žiak ovláda a je klasifikovaný známku:

- 5 riekaniek ľudovej slovesnosti – rytmické cvičenie
- 2 tanečné improvizácie
- 2 pohybové improvizácie
- 1 improvizácia s predmetom
- 1 etuda
- Výroba 1 bábky
- Prezentácia pred spolužiakmi a na verejnosti

O výsledkoch hodnotenia a klasifikácie žiaka v predmete TVD budeme zákonných zástupcov žiaka pravidelne informovať cestou tlačenej žiackej knižky, prostredníctvom triednych schôdzok ZRPŠ a

osobných konzultácií v čase konzultačných hodín učiteľa. Informácie o hodnotení a klasifikácii nájdú zákonní zástupcovia žiaka na stránkach skolamakov.edupage.org.

7. Učebné zdroje

PAJDLHAUSEROVÁ, E., MAJZLANOVÁ, K. 2011. *Tvorivá dramatika v edukačnom procese*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta, 2011. 131s. IS BN 978-80-223-3120-3 BAKOŠOVÁ, E., MRVOVÁ, A. 1995. *Súzvuky tvorivosti*. Bratislava: Národné osvetové centrum, 1995. ISBN 80-7121-087-0

BENCIOVÁ, D., ROBINEK, L. 2009. *Zborník slovenských piesní pre prvý stupeň základných škôl*. 1. vydanie. Bratislava: Expol pedagogika, s. r. o., 2009. ISBN 978-80-8091-166-9

BENEŠOVÁ, M., KOLLÁROVÁ, D. 2000. *Metóda tvorivej dramatiky na 1. stupni základnej školy*. 1. vydanie. Bratislava: Metodické centrum, 2000. ISBN 80-8052-084-4

KRUPA, O. 2002. *Omrivky detského folklóru a hier našich Slovákov*. Békešská Čaba: Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, 2002. 196 s. 80-963-04-3280-3

Rovný, M.: Pohybové hry detí. Bratislava SPN, Murániová, A.: Výchova tancom, Feglová, V.: šťastie, zdravie, pokoj svatý..... Korčaníková, M., Mrkvová A.: Deti, pesničky a tance nepoznajú hranice + CD Od kolibačov po čepiec. ZŠ Makov, 2011

detské hudobné nástroje, , CD- s detskými piesňami a rozprávkami, ľudové piesne, zvyky a tradície regiónu Kysúc,,literárny materiál ľudovej slovesnosti (rozprávky, riekanky ...) detské časopisy, Internet ; web. stránky pre deti.

<http://www.zborovna.sk/novinky/blog.php?action=show&id=109>, internetové stránky: www.infovek.sk, www.alik.cz, www.skolahrou.sk , www.modernyucitel.sk, www.aitec.sk

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Predmet	Tvorivá dramatika
Ročník	Druhý
Časová dotácia	ŠkVP: 1 h / týždenne, 33 h / ročne

1. Obsah učiva v 2. ročníku

Tematické celky a časová dotácia :

1. Dramatické hry.....	4h
2. Rozprávka.....	4h
3. Zmyslové vnímanie.....	4h
4. Rytmus.....	4h
5. Improvizácia.....	14h
6. Prednes.....	3h

2. Vzdelávacie štandardy

Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
<u>1. Dramatické hry</u> <i>Zoznamovanie</i> Vytvorenie priateľského kolektívu na základe vzájomného poznania.	<u>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</u> Zoznámiť sa s krstnými menami formou rôznych hier: ako mi hovoria doma, čo rád robím... Uvedomovať si vlastnú identitu, hľadať, čo má spoločné vo dvojici, v skupine.	Osobnostný a sociálny rozvoj a-rešpektuje názory, potreby a práva ostatných
<i>Prázdniny</i> Z prázdninových zážitkov a kresieb vytvorit' spoločný prázdninový kalendár.	Aktívne sa zúčastniť spoločnej činnosti. Pomocou dramatickej hry prežívať situácie, ktoré opisuje spolužiak.	Environmentálna výchova
<i>Pravidlá</i> Na základe vlastných skúseností pochopiť význam pravidiel. . Čo sa stane ak ich nedodržím - krátke etudy Základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia	Vo dvojici vytvorit' pravidlá triedy. Dodržiavať pravidlá vytvorené skupinou. Uplatňovať základné pojmy	Osobnostný a sociálny rozvoj - premýšľam o sebe i iných mám práva, ale i povinnosti
<u>2. Rozprávka</u>	<u>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy</u>	Deklarácia práv

<p>Medovníkový domček</p> <p>Rozvíjať zmyslové vnímanie, citlivosť zraku, sluchu, chuti a hmatu. Misa plná perníkov – chuťové cvičenie, sluchové hádanky – zvuky zvierat v lese.</p>	<p><u>vie/dokáže:</u></p> <p>Rozoznať rôzne chute a vône, dokáže vstúpiť do konkrétne určenej role.</p>	<p>dieťaťa- 4,6</p> <p>ČIG</p>
<p>Medovníkový domček</p> <p>Improvizácia - hľadanie riešení</p> <p>Príprava krátkych improvizácií s návrhom riešenia</p>	<p>Vybrať optimálne riešenie.</p> <p>Uplatňovať sebareflexiu</p>	<p>VMR- výchova k manželstvu a rodičovstvu</p>
<p>Pohybové a rytmické cvičenia s dôrazom na aktivizáciu ťažiska hry na posilnenie pamäti.</p> <p>Sústredenie- základ každej úspešnej hry, pexeso</p> <p>Základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia</p>	<p>.</p> <p>Orientovať sa v priestore , pohybom vyjadrovať pocity.</p> <p>Využívať základné pojmy</p>	<p>ČIG</p>
<p><u>3. Zmyslové vnímanie</u></p> <p>Sluch</p> <p>Vyrábanie zvukov. Ukludňujúcich, bolestných, hrôzostrašných, radostných.</p> <p>Hry na zvuky. Počúvanie zvukov. Zvuky príjemné a nepríjemné.</p>	<p><u>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy</u></p> <p><u>vie/dokáže:</u></p> <p>Rozlišovať zvuky, určí zvuky rôznych predmetov.</p>	<p>Mediálna výchova</p>
<p>Zrak, hmat</p> <p>Hry , ktoré vyžadujú pomoc a dôveru druhého. Slepá baba a pod.</p> <p>Zisťuje ako sa cíti človek, ktorý má istý problém a dokáže s ním komunikovať bez výsmechu.</p>	<p>Naviazať kontakt s druhými, zamerať sa na prekonanie ostychu pri pohľade z očí do očí, z oslovenia a z fyzického dotyku</p>	<p>Osobnostný asociálny rozvoj - - prevencia šikanovania , agresivity, etická výchova</p>

<p><i>Naše zmysly</i></p> <p>Rozvoj zmyslového vnímania, rozvoj citlivosti zraku, sluchu, hmatu a vône.</p> <p>Hodnotenie farieb, prečo mám rád XY farbu, hra zrkadlá.</p>	<p>Pozorne vnímať svet farieb, zvukov, chutí a vôní. Vie rozoznávať predmety hmatom so zviazanými očami a vie ich popísať. Dokáže povedať, akú náladu cíti pri rôznych farbách.</p> <p>Dokáže sa orientovať podľa sluchu v priestore. Napodobňuje zvuky prírody rôznymi predmetmi. Vie popísať vône rôznych predmetov, vecí a pod.</p>	<p>Environmentálna výchova</p>
<p><u>4. Rytmus</u></p> <p><i>Rytmické cítenie</i></p> <p>Vyčítanky, rečňovanky, vytlieskavanie, hra na telo.</p> <p>Spojenie rytmického pohybu a rytmickej reči, zmena dynamiky v pohybe a reči.</p>	<p><u>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</u></p> <p>Samostatne vytlieskať daný text, spojiť rytmus tela a reči.</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj - medziľudské vzťahy</p> <p>ČIG</p>
<p><i>Rytmické cvičenia</i></p> <p>Rytmizácia textu, rozvíjanie rytmickej fantázie, výrazové varianty (tajne, veselo, lenivo).</p> <p>Hry na telo a ozvenu, cvičenia v pohybových variáciách (pochod, beh, klus atď.), rytmy a hudba iných krajín.</p> <p>Základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia</p>	<p>Udržať tempo a rytmus, používať jednoduché rytmické riekanky a vyčítanky.</p> <p>Reagovať na základné pojmy</p>	<p>Multikultúrna výchova</p> <p>ČIG</p>
<p><u>5. Improvizácia</u></p> <p><i>Jednoduchá improvizácia</i></p> <p>Námety: škola, stanica, obchodný dom, zoo.</p> <p>Preskúmať niektoré špecifické prostredie pomocou improvizácií</p>	<p><u>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</u></p> <p>Rozlišovať rôzne prostredie a správne reagovať v danom prostredí.</p>	<p>Medziľudské vzťahy, PD-10</p> <p>ČIG</p>

rozvíjať predstavivosť poznať dané prostredie alebo profesiu.		
Vianoce Nácvik vianočného príbehu. Položiť základy schopnosti vcítania sa cez vlastné prežitie v určitej situácii a úlohe	Prežívať príbeh, hrať určenú rolu.	PD- P4,6, 8,10 multikultúrna výchova, RLK FIG
Vyjadrovanie predstáv Ako sa cíti zvierá, rastlina, alebo vec v nejakej situácii, ako vníma dianie okolo seba a ako naň reaguje Príbeh opusteného šteňaťa, vyhodneného vianočného stromčeka.	Vyjadriť danú predstavu pohybom, zvukom, slovom, kresbou.	Environmentálna výchova
Zadanie krátkych etúd Príbeh kamienka pri ceste, čo videla snehová vločka, keď padala z neba na zem. Základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia	Vytvoriť krátku etudu Reagovať na základné pojmy - reflexia	Prezentačné zručnosti ČIG
Spoločenské chovanie a sociálne zručnosti Preskúmať hrané situácie v niekoľkých variantoch. Hľadať správnu formu riešenia na základe výberu, porovnávania a posudzovania. Životné príbehy ľudí, ktoré sa stali. Rozhodovanie o tom čo urobili, bolo to správne, či nesprávne, zdôvodni svoje rozhodnutie.	Obhájiť svoje rozhodnutie a navrhnúť zmenu určitej situácie – reflexia	Mediálna výchova
Sociálne zručnosti Učiť sa základom spoločenského správania. Rámcové námety: predstaviť sa, privítať hosťa,	Použiť očný kontakt pri stretnutiach Uplatňovať normy slušného správania.	Osobnostný a sociálny rozvoj

<p>správanie pri stole, v dopravných prostriedkoch. Komunikačné cvičenia na zoznámenie, tichá baba poznávanie partnera hmatom.</p>		<p>Dopravná výchova</p>
<p>Pod'me sa rozprávať</p> <p>Artikulačné cvičenia. Správny nádych a výdych. Zvládnutie mäkkého začiatku. Telefón a práca s ním.</p>	<p>Dokáže viesť rozhovor je taktný, neskáče do reči, vypočuje si iných, vie sa ospravedlniť.</p> <p>Aktívne sa zapojiť do rozhovoru, vyjadriť vlastný názor, byť schopný počúvať iných, hľadať zdvorilé formy rozhovoru.</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>ČIG, RLK</p>
<p>Prichádza jar</p> <p>Improvizácia - od semienka ku stromu, oživovanie predmetov. Čo cíti jarný strom. Má obohatenú slovnú zásobu na tému jar. , zmyslové cvičenia - čuch. Predstavy voní jarnej trávy , jarných kvetov..., ako vonia jar.</p>	<p>Pohybom znázorniť cyklus stromu</p> <p>Pohybom znázorniť rast semienka</p>	<p>Environmentálna výchova</p>
<p>Hry so slovami</p> <p>Reťaze slov, súťaživé hry.</p> <p>Jazykolamy . Intenzita vdychu a výdychu. Rozrezonovanie ústnej dutiny. Obohatenie slovnej zásoby o nové slovné spojenia</p>	<p>Používať primerané množstvo slov, má.</p>	<p>Mediálna výchova</p> <p>ČIG</p>
<p>Ľudová slovesnosť</p> <p>Práca s knihou - rozprávky, veršovačky, príslovia, porekadlá, pranostiky.</p> <p>Čo by bolo keby.... Čítanie z ľudovej tvorby, oboznamovanie sa s rôznymi druhmi ľudovej tvorby.</p>	<p>Rozlišovať ľudovú a umelú tvorbu.</p>	<p>Mediálna výchova</p> <p>ČIG</p> <p>RLK</p>

<p><i>Dramatická improvizácia</i></p> <p>Hranie rolí. Vyjadrenie pohybom, zvukom, práca s imaginárnym predmetom. Hra – uhádni kto som alebo čo robím.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pantomíma, naratívna pantomíma <p>Využitie pohybu a zmyslového vnímania.</p> <p>Základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia</p>	<p>Tvoriť, vymýšľať krátke etudy na rôzne témy. Využívať pohyb na vyjadrenie pocitov.</p> <p>Reagovať na základné pojmy.</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>ČIG</p>
<p><i>Sociálne zručnosti</i></p> <p>Zážitky z čítania aj zo skutočných situácií, rozdiel dobré- zlé, tvorba etúd na tému drobné krádeže, poslušnosť- neposlušnosť, pravda-klamstvo. Riešenie etických problémov, s ktorými sa žiaci môžu bežne stretnúť vo svojom živote.</p>	<p>Dokáže správne posúdiť konfliktnú situáciu, riešiť ju na základe etických princípov a navrhnúť iné riešenia.</p>	<p>Multikultúrna výchova.</p> <p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>- prevencia šikanovania</p> <p>ČIG</p>
<p><u>6. Prednes</u></p> <p>Oboznámenie sa s básňou, kolektívny nácvik textu - obsah sa rozohráva v priestore, improvizácia textu. Práca metódou dramatickej hry- spojenie rytmu a slova.</p> <p>Nácvik básní, riekaniek, vyčítaniek, hra s veršom, rýmom, rytmom a pohybom.</p>	<p><u>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže</u></p> <p>Reprodukovat' text s citovým prežívaním.</p> <p>Prednášať básne alebo text podľa vlastného výberu.</p>	<p>Estetická výchova, mediálna výchova</p> <p>RLK, ČIG</p>
<p>7. Dramatizácia</p> <p><i>Kapsa, potras sa!</i></p> <p>Pohybové, dychové , zmyslové a rytmické cvičenia. Tvorivosť, kreativita, improvizácia.</p> <p>Hráč vstupuje do konkrétne určenej</p>	<p><u>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</u></p> <p>Prezentovať dramatizáciu rozprávky Kapsa, potras sa! spolužiakom. Kreativne využiť improvizovanú bábkú.</p>	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>ČIG, FIG</p>

roly, práca s textom, hľadanie riešení, vyvodenie rozhodnutia, príprava bábok, kolektívna práca		
Práca s rozprávkou Príbeh Červenej Čiapočky. Dokáže spolupracovať v skupine vo dvojici, komunikuje, rieši zadanú tému. Základné pojmy: štronzo, asociačný kruh, živý obraz, etuda, reflexia	Tvorivo improvizovať Vie diskutovať o tom, čo sa stalo, prečo sa to stalo, povedať si, ako danú situáciu vnímal, ako sa cítil, o čom premýšľal, čo sa dozvedel o sebe, o druhých, o téme.	PD-osobnostný a sociálny rozvoj -prevzatie zodpovednosti za svoje konanie ČIG
Návšteva divadelného predstavenia		

LEGENDA: PD- práva detí, ČIG – čitateľská gramotnosť, FIG – finančná gramotnosť, RLK – Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

3. Zásady hodnotenia v predmete




Hodnotenie tvorivej dramatiky je špecifické, pretože musí zohľadniť špecifický prínos tvorivej dramatiky k vzdelanostnému rastu a formovaniu osobnosti žiaka.

Dôležitá je motivačná funkcia hodnotenia, a to najmä pri menej tvorivých žiakoch. Preto učiteľ musí brať ohľad na predpoklady, ambície, vkus a predchádzajúce výkony žiaka, teda brať do úvahy aj komparačnú funkciu hodnotenia, správne odhadnúť pomer *danosti, snahy a záujmu o predmet a až potom úroveň dramatických* činností a vedomostí. Teda aktuálny výkon žiaka hodnotíme vzhľadom na jeho možnosti. Hodnotenie TVD vyžaduje osobný, diferencovaný prístup učiteľa k žiakovi.

Forma hodnotenia:

- ťažiskovou formou hodnotenia je slovné hodnotenie výkonu na základe pozorovania na vyučovacej hodine,
- hodnotenie známku. Nie je nutné známkovať každý výkon žiaka.

Kritériá hodnotenia sú vypracované podľa Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základných škôl a ŠkVP na školský rok **2017/2018**. Vo výchovno-vzdelávacom procese a na konci klasifikačného obdobia je žiak hodnotený známku. Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov získava učiteľ týmito metódami, formami a prostriedkami:

-  diagnostické pozorovanie žiaka
-  sústavné sledovanie výkonu žiaka
-  rôzne druhy skúšok (ústne, grafické, praktické, pohybové)

Vo výchovno-vzdelávacom procese a na konci klasifikačného obdobia je žiak hodnotený známku

Žiak ovláda a je klasifikovaný známkou:

- 1 dramatická hra
- 1 improvizácia rozprávky
- prednes 1 básne
- 2 improvizácie
- 2 etudy
- Prezentácia pred spolužiakmi a na verejnosti

O výsledkoch hodnotenia a klasifikácie žiaka v predmete TVD budeme zákonných zástupcov žiaka pravidelne informovať cestou tlačenej žiackej knižky, prostredníctvom triednych schôdzok ZRPŠ a osobných konzultácií v čase konzultačných hodín učiteľa. Informácie o hodnotení a klasifikácii nájdete na stránkach skolamakov.edupage.org.

4. Učebné zdroje

PAJDLHAUSEROVÁ, E., MAJZLANOVÁ, K. 2011. *Tvorivá dramatika v edukačnom procese*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta, 2011. 131s. IS BN 978-80-223-3120-3 BAKOŠOVÁ, E., MRVOVÁ, A. 1995. *Súzvuky tvorivosti*. Bratislava: Národné osvetové centrum, 1995. ISBN 80-7121-087-0

BENCIOVÁ, D., ROBINEK, L. 2009. *Zborník slovenských piesní pre prvý stupeň základných škôl*. 1. vydanie. Bratislava: Expol pedagogika, s. r. o., 2009. ISBN 978-80-8091-166-9

BENEŠOVÁ, M., KOLLÁROVÁ, D. 2000. *Metóda tvorivej dramatiky na 1. stupni základnej školy*. 1. vydanie. Bratislava: Metodické centrum, 2000. ISBN 80-8052-084-4

KRUPA, O. 2002. *Omrivky detského folklóru a hier našich Slovákov*. Békešská Čaba: Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, 2002. 196 s. 80-963-04-3280-3

Rovný, M.: Pohybové hry detí. Bratislava SPN, Murániová, A.: Výchova tancom, Feglová, V.: šťastie, zdravie, pokoj svatý..... Korchaníková, M., Mrkvová A.: Deti, pesničky a tance nepoznajú hranice + CD Od kolibačov po čepiec. ZŠ Makov, 2011

Hevier, D.: Básnička ti pomôže. Buvik, 2011

Dobšinský, P.: Slovenské rozprávky. Bratislava SPN

Kolektív autorov: Riekanky, hádanky, vyčítanky. Perfekt, 2010

detské hudobné nástroje, , CD- s detskými piesňami a rozprávkami, ľudové piesne, zvyky a tradície regiónu Kysúc,,literárny materiál ľudovej slovesnosti, detské časopisy, Internet ; web. stránky pre deti.

<http://www.zborovna.sk/novinky/blog.php?action=show&id=109>. internetové stránky:
www.infovek.sk, www.alik.cz, www.skolahrou.sk ,www.modernyucitel.sk, www.aitec.sk